

PRAKTYCZNE ASPEKTY ZWALCZANIA PRZESTĘPCZOŚCI PRZECIWKO ZABYTKOM

Warsztaty szkoleniowe. Szczytno 11-13 kwiecień 2007 r.

Warsztaty szkoleniowe poświęcone zwalczaniu przestępczości przeciwko zabytkom zostały zorganizowane przez Zakład Służby Kryminalnej Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie i Wydział Kryminalny Biura Kryminalnego Komendy Głównej Policji w Warszawie.

Podczas inauguracji nadinsp. Kazimierz Szwajcowski, komendant rektor WSP w Szczytnie, zapowiedział, że warsztaty są pewnego rodzaju przygotowaniem do międzynarodowej konferencji poświęconej zwalczaniu przestępczości przeciwko zabytkom, która odbędzie się we wrześniu w Krakowie. Janusz Kaczmarek, minister spraw wewnętrznych i administracji skierował do uczestników spotkania list, który odczytał Kamil Zeidler, szef Gabinetu Politycznego MSWiA. W liście minister podkreślił wagę skutecznego zwalczania przestępczości przeciwko zabytkom.

Naczelnik Wydziału Kryminalnego Biura Kryminalnego KGP poinformował uczestników, że zgodnie z decyzją Komendanta Głównego Policji w sześciu komendach wojewódzkich Policji zostaną utworzone zespoły do walki z przestępczością przeciwko zabytkom. Podobny zespół powstanie w strukturach Biura Kryminalnego KGP. Informacja wzbudziła pewne wątpliwości, bowiem już kilkakrotnie kolejni szefowie Policji składali podobne obietnice. Jak dotychczas na zapowiedziach się zazwyczaj kończyło.

Referat wprowadzający: *Karnoprawna ochrona dziedzictwa kultury* wygłosił dr Kamil Zeidler. Zwrócił uwagę na kilka aspektów ochrony dziedzictwa kultury. Bez wątpienia ważnym elementem jest szeroko pojęte prawo ochrony dziedzictwa kultury, na który składają się przepisy zawarte w wielu aktach prawnych (łącznie z konstytucją). Niemniej istotnymi elementami ochrony są zagadnienia związane z finansowaniem ochrony dziedzictwa i kształtowaniem społecznej świadomości. Zwrócił też uwagę na problematykę funkcjonowania tzw. martwego prawa, o którym mówimy wtedy, gdy któryś z obo-

wiązujących przepisów nie jest w praktyce stosowany. Niestety, dotyczy to również przestępczości przeciwko zabytkom.

Pierwszego dnia warsztatów tematem wiodącym był jeden z elementów przestępczości przeciwko zabytkom – nielegalna penetracja stanowisk archeologicznych. Temu zagadnieniu poświęcono trzy prezentacje: Pauliny Florjanowicz, zastępcy dyrektora Krajowego Ośrodka Badań i Dokumentacji Zabytków *Podstawy funkcjonowania i zakres działania Krajowego Ośrodka Badań i Dokumentacji Zabytków, możliwości współpracy i rodzaje podejmowanych inicjatyw ma rzecz ochrony dziedzictwa archeologicznego*, Marcina Michalskiego z Instytutu Prehistorii Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu *Aspekty nielegalnej eksploracji stanowisk archeologicznych* oraz dr. Macieja Trzcinińskiego z Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego *Kryminalistyczne i kryminologiczne aspekty przestępstw przeciwko zabytkom archeologicznym*. Prelegenci zwrócili uwagę na coraz większą skalę zagrożeń nielegalną penetracją stanowisk archeologicznych.

Dyrektor Departamentu Ochrony Zabytków MKiDN Dariusz Jankowski omówił główne kierunki zmian w ustawie o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, a w szczególności te, które dotyczą zmian zasad wywozu zabytków za granicę. Wystąpienie wzbudziło żywą dyskusję wśród funkcjonariuszy Służby Celnej i Straży Granicznej, którzy wyrazili swoje obawy odnośnie możliwości rozpoznawania zabytków i dokonywania ocen czy dany przedmiot można wywieźć za granicę bez pozwolenia, czy nie.

Dwa wystąpienia dotyczyły baz danych utraconych i poszukiwanych zabytków (baza Interpolu i krajowy wykaz zabytków

skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem). Choć możliwości wykorzystania obu baz danych są bardzo duże, to Policja nie w pełni je wykorzystuje. Do bazy Interpolu od roku 2003 nie zgłoszono żadnego zabytku (choć w tym czasie skradziono ich kilka tysięcy). Wiele do życzenia pozostawiają również zgłoszenia do krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (w roku 2006 zgłoszono zaledwie około 3,5% strat!!!).

Na zakończenie sesji plenarnej dwa wystąpienia dotyczyły nielegalnego wywozu zabytków: Anny Skaldawskiej z Izby Celnej w Warszawie *Problematyka nielegalnego wywozu zabytków. Procedury dotyczące przywozu zabytków z zagranicy* oraz Krzysztofa Łochowida z Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie *Problematyka przemytu dzieł sztuki przez granicę wschodnią*. W drugim dniu zajęcia odbywały się w dwóch grupach: panelu kryminalnym, w którym udział brali policjanci służby kryminalnej oraz panelu prewencyjnym – policjanci służby prewencyjnej, funkcjonariusze Służby Celnej i Straży Granicznej oraz zaproszeni goście.

Trzeci dzień poświęcono na warsztaty. W zgodnej opinii uczestników forma zajęć była dobrym rozwiązaniem. Wygłoszone referaty pozwoliły na uzyskanie szerszego spojrzenia na przestępczość przeciwko zabytkom. Natomiast zajęcia w grupach pozwoliły analizować i określać kierunki działań zarówno z punktu widzenia zapobiegania (panel prewencyjny), jak i skuteczniejszego zwalczania (panel kryminalny). Pozostaje mieć nadzieję, że ta forma współpracy i współdziałania różnych służb i instytucji na stałe zagości w kalendarzu spotkań specjalistów. ■